

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1918 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek jämte en i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen den 5 april 1918 avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 314, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, till riksdagens prövning framlagt vid propositionen fogade förslag till

- 1) stadgar för riksdagsbiblioteket;
- 2) ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen;
- 3) ändrad lydelse av §§ 1 och 4 i instruktionen för riksdagens bankoutskott;
- 4) stat för riksdagsbiblioteket och
- 5) villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för riksdagsbiblioteket upptagna avlöningsförmånerna m. m.,

Kungl. Maj:t har vidare i samma proposition föreslagit riksdagen att under förutsättning av bifall i huvudsak till oförmälda förslag, dels bestämma, att den nya staten för biblioteket skall träda i kraft, vad angår styrelse och riksdagsbibliotekarie, den 1 september 1918 och i övrigt den 1 januari 1919;

dels föranstalta därom, att åt riksdagsbiblioteket beredes lokal inom riksdagshuset i huvudsaklig överensstämmelse med vad i ovanberörda utdrag av statsrådsprotokollet anges;

dels under anslaget till riksdags- och revisionskostnader m. m. med titel »kostnader för riksdagsbiblioteket» uppföra de i förslaget

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 8 saml. 58 häft. (Nr 69.)

till stat för riksdagsbiblioteket upptagna anslag samt höja förenämnda anslag till riksdags- och revisionskostnader m. m., nu utgående med 1,743,000 kronor och i årets statsverksproposition föreslaget till 2,678,000 kronor, med ytterligare 13,000 kronor till 2,691,000 kronor;

dels ock ställa till vederbörandes förfogande erforderliga medel för bibliotekets flyttning och ordnande m. m.

I avseende å de här ovan omförmälda förslagen och den av Kungl. Maj:t lämnade utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Moberger* väckt motion, nr 412, däri motionären anfört följande:

Motion
II: 412.

»Ett bokstavligt tillämpande av förslaget till stadgar för riksdagsbiblioteket § 2 skulle kunna göra biblioteket otillgängligt för alla utom de i paragrafen nämnda. Varje bibliotek, som söker vara troget sin huvuduppgift att sprida kunskaper så mycket som möjligt, får, även om det har särskilda ändamål och närmast är avsett för vissa brukare, icke hållas avstängt för andra kunskapssökande så mycket detta låter sig göra utan men för dem vilkas behov biblioteket har att först tillgodose. Riksdagsbiblioteket innehåller redan en mängd litteratur — särskilt parlamentariskt tryck m. m. — som icke finnes i något annat offentligt bibliotek i Sverige. Med den stora betydelse detta tryck har för den samhällsvetenskapliga forskningen måste det anses synnerligen olämpligt att undanhålla detta tryck enskilda forskare inom samhällsvetenskapen, så mycket mera som dessa forskare icke sällan utföra ett för samhällsutvecklingen synnerligen värdefullt arbete, då de kunna utöva sin verksamhet utan andra hänsyn än dem vetenskapen bjuder, som icke alltid torde vara fallet med dem för vilka biblioteket närmast avsetts, vilkas betänkanden, yttranden m. m. icke sällan äro produkter av en kompromiss. Därtill kommer, att riksdagens bibliotek som gåva redan 1897 mottagit största delen av det då omkring 5,000 nummer omfattande första samhällsvetenskapliga biblioteket i Sverige, som grundats på tillskyndan av den ädle Viktor Lorén. Det skulle vara nästan värre än brott, om riksdagen, som med sitt bibliotek införlivat en samling böcker, vilken alltjämt utgör en av bibliotekets allra värdefullaste beståndsdelar och som för sin tillkomst har att tacka en bildningshänförelsens man, som ville göra så många som möjligt delaktiga av bokskatternas rike-
domar, skulle fullständigt förbjuda tillträde till samma boksamling för

alla som icke nämnas i § 2. Det föreslås, att utskottet behagade giva § 2 ett förtydligande, som fastställer enskilda forskares rätt till begagnande av biblioteket även genom boklån, under iakttagande av företrädesrätt för riksdagen och övriga i § 2 nämnda även på sätt som i § 15 vidare utföres.

Högsta ledningen av riksdagsbiblioteket utövas av en styrelse bestående av en av Kungl. Maj:t förordnad ordförande och av två ledamöter, utsedda av riksdagen och valda en bland första kammarens och en bland andra kammarens ledamöter. Vilka skäl, som än kunna anföras för att riksdagen väljer styrelseledamöterna bland sina egna ledamöter, förtjänar tagas under övervägande om icke den i § 4 föreslagna bundenheten i valet till riksdagens ledamöter bör upphävas, för att riksdagen alltid må hava tillfälle att i styrelsen för riksdagsbiblioteket invälja personer med bästa sakkunskap och förståelse för ett moderna anspråk tillfredsställande riksdagsbiblioteks uppgifter och skötsel särskilt med hänsyn till bibliotekets litteraturinnehåll. Den föreslagna bundenheten till val av riksdagens ledamöter kan även visa sig vara särskilt ofördelaktig, om någon riksdagens ledamot, vilken redan ådagslagt synnerligen framstående egenskaper som ledamot av riksdagsbibliotekets styrelse och har alla förutsättningar för att ännu länge kunna på ett förträffligt sätt fullgöra ledamotskapets i styrelsen åligganden, genom ett nytt riksdagsval upphör att vara ledamot av riksdagen. De krävande uppgifter, som åligga styrelsen för riksdagsbiblioteket särskilt i övervakandet att bibliotekets innehåll är med tiden, medföra att några band icke böra finnas som kunna förhindra inval av därför bäst skickade personer i styrelsen för ett bibliotek, vilket visserligen är Sveriges riksdags, men som dock först och sist skall vara en från all partipolitik fristående inrättning särskilt för inhämtande av alla de politiska och sociala kunskapselement som behövas för en Sveriges folk gagnande politik.

Bibliotekets styrelsemedlemmar böra likasom dess tjänstemän behärska först och främst de kunskapselement som utgöra huvuddelarna av ett modernt riksdagsbiblioteks innehåll av trycksaker och andra handlingar. Styrelsens uppgift föreslås även vara utnämmandet eller antagandet av tjänsteinnehavare vid riksdagsbiblioteket. Då första förutsättningen för en teoretiskt utbildad bibliotekstjänst innehavare numera måste anses vara fullt behärskande av de kunskapselement, som biblioteket förnämligast har att tillvarataga — i detta fall samhällsvetenskapen — torde det väl vara oundgängligt, att den styrelse, som skall utnämna och antaga sådan tjänsteinnehavare, även väl känna nämnda

vetenskap. Riksdagen kan inte alltid påräkna att bland sina ledamöter hava framstående och allra minst rikets mest framstående kännare av samhällsvetenskapen, vilkas kunskaper kunna vara av största gagn för dess bibliotek. Riksdagen torde därför böra hava möjlighet att i styrelsen för sitt bibliotek kunna invälja dem, som ur sakkunnighetens synpunkt äro att anse såsom därför bäst skickade och föreslås i enlighet härmed att ur näst sista stycket i § 4 »en bland första kammarens och en bland andra kammarens ledamöter» må utgå.

Beträffande den omfattning, som bör tillmätas det nya bibliotekets bokförråd, d. v. s. de litteraturgrenar, som inom detsamma skola vara företrädde, föreslås att gällande bestämmelser alltjämt skola gälla. Riksdagsbiblioteket — säger § 7 — bör företrädesvis omfatta arbeten i rätts- och statsvetenskap, förvaltning, nationalekonomi och samhällsvetenskap. Särskild hänsyn bör tagas därtill, att bibliotekets samlingar av svenska riksdagshandlingar, lagar och författningar samt kommittébetänkanden erhålla största möjliga fullständighet. De bestämmelser — särskilt de som innehållas i paragrafens första punkt — torde icke längre motsvara den ståndpunkt, som numera intages av de vetenskaper, vilka först och främst böra vara företrädde i ifrågavarande bibliotek. Grunden för samtidens vetande om samhället, om staten, om folkhushållet är statistiken. Denna vetenskap vilken utmärkes av en under senaste tid storartad utveckling och som vinner ett allt större inflytande på betraktelse- och behandlingssättet av allmänt politiska, ekonomiska och sociala förhållanden, bör först och främst vara synnerligen väl företrädd i riksdagens bibliotek — i dess förråd bör även finnas om möjligt *all* svensk i tryck tillgänglig statistik, icke endast den i rikets officiella statistik ingående eller av större självständiga publikationer bestående utan även samlingar av andra mer eller mindre omfattande statistiska sammanställningar som offentliggjorts i andra icke egentligen statistiska publikationer, i periodiska skrifter och framför allt i riksdagens egna handlingar. Även det förnämliga av främmande lands statistik bör tillhandahållas av riksdagens bibliotek.

Då riksdagens verksamhet först och främst avser den svenska staten och det svenska folkhushållet, har biblioteket att särskilt vinnlägga sig om statslärans och folkhushållslärens litteratur och all den litteratur som behandlar samma verksamhet från ekonomisk, rättslig och etisk synpunkt. Det moderna skatteväsendet har att vila på etisk grund, om det skall vara verkligt samhällsnyttigt. Den vetenskap, som handlar härom, är finansvetenskapen, vilken visserligen är en sena tiders skapelse, men av allt större betydelse för den framåt strävande staten.

För ett bibliotek, som har närmast att tillgodose en sig i kraftig förändring befinnande stats intressen, kunna och bära icke några allt för tränga gränser för böckernas innehåll uppdragas, men samtidigt bära huvudbeståndsdelarna av samma innehåll angivas i överensstämmelse med den samtida samhällsvetenskapens och den praktiska politikens fordringar. Första punkten i § 7 föreslås erhålla följande lydelse: riksdagsbiblioteket bör företrädesvis omfatta arbeten i samhällsvetenskap, statistik, statslära, folkhushållslära, finansvetenskap, samhällsetik, rättsvetenskap och förvaltning. I andra punkten i § 7 inskjutes efter 'samlingar av' svensk statistik.

Tiden, då de av bibliotekets samlingar, som äro inrymda i bibliotekets lokaler, hållas tillgängliga varje söckendag, börjar enligt § 13 i allmänhet kl. 10 f. m. — under juni—augusti kl. 11 f. m. Detta klockslag torde bära framflyttas till kl. 9 f. m. att gälla helst hela året. Under riksdagen börja utskotten sina arbeten icke sällan kl. 10 f. m. och kl. 11 f. m. begynna vanligen riksdagens viktigare sammanträden. Särskilt för riksdagens medlemmar torde det vara av vikt att biblioteket är tillgängligt i god tid före utskottens eller plenarsammanträdenas begynnelse. För alla övriga, för vilka biblioteket närmast är avsett, torde det vara av icke mindre betydelse att biblioteket öppnas kl. 9 f. m., varigenom nödiga förberedande studier för dagens vidare arbeten kunna medhinnas. I de stora kulturlanden äro bibliotekens öppnande söckendagar kl. 9 f. m. allmänt. Sverige är ännu så efterblivet i samhällsvetenskaplig teori och praxis så att allt, som kan göras för att ett samhällsvetenskapligt biblioteks samlingar bliva så lättillgängliga under så lång tid som möjligt dagligen, bör göras, varför föreslås, att i § 13 kl. 10 och 11 f. m. utbytes mot kl. 9 f. m.

På grund av vad sålunda anförts, hemställes

att riksdagen med bifall i övrigt till kungl. propositionen nr 314, angående utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek, med förslag till stadgar för riksdagsbiblioteket ville besluta sådan ändring av 2, 4, 7 och 13 §§, som här ovan föreslagits.»

På sätt av åberopade statsrådsprotokollet framgår, anhöll riksdagen i skrivelse den 7 maj 1912, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida och i vad mån riksdagens bibliotek borde och kunde utvidgas till ett centralt förvaltningsbibliotek, ävensom huruvida och i vad mån en sådan utvidgning borde medföra ökad lånerätt vid biblioteket, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

Riksbibliotekarien, till vilken riksdagens skrivelse remitterades, ut-

Utskottet.

talade i underdånigt utlåtande den 17 juni 1912 sin anslutning till riksdagens framställning. Därvid ville dock riksbibliotekarien ifrågasätta, huruvida ej en blivande utredning borde omfatta frågan om och i vad mån ett centralt förvaltningsbiblioteks funktioner skulle kunna övertagas av kungl. biblioteket. Anskaffande av en särskild lokal bleve därigenom åtminstone för den närmare framtiden obehövt, likaså förvärvat av en stor del litteratur, som redan i kungl. biblioteket förefunnnes.

Enligt nådigt bemyndigande den 18 oktober 1912 tillkallade därefter chefen för finansdepartementet sakkunniga för att inom nämnda departement verkställa utredning av frågan enligt de i riksdagens skrivelse angivna grunder. Dessa sakkunniga hava den 8 november 1913 avgivit betänkande och förslag i ämnet.

I berörda betänkande hava de sakkunniga framhållit, hurusom för skapande av ett centralt förvaltningsbibliotek två utvägar vore möjliga, den ena upprättandet av ett helt och hållat nytt bibliotek, den andra överlämnandet av ett sådant biblioteks funktioner åt en redan befintlig biblioteksinstitution, med vars övriga åligganden dessa lämpligen kunde förenas. Då den första utvägen givetvis skulle förutsätta avsevärda kostnader såväl för lokal och personal som även för anskaffande av erforderligt bokbestånd, borde enligt de sakkunnigas mening en lösning sökas på den andra av de två nämnda vägarna. De institutioner, som därvid kunde komma ifråga, vore kungl. biblioteket och riksdagens bibliotek. Vid valet dem emellan hava de sakkunniga föredragit det sistnämnda.

Ett avgörande villkor för valet av riksdagens bibliotek hava de sakkunniga ansett vara, att utrymmesförhållandena inom riksdagshuset låte sig på ett tillfredsställande sätt ordnas. I sådant avseende innebär förslaget vidtagande av vissa mindre förändringar inom riksdagshuset, på grundvalen av nuvarande rumsförhållanden.

De sakkunnigas förslag innebär vidare sammanförande till ett bibliotek av de nu hos olika centrala ämbetsverk och myndigheter spridda boksamlingarna. Därvid har emellertid förutsatts, att från dylik överflyttning i varje fall böra undantagas de bibliotek och samlingar, som antingen skapats för verkens egna behov och i sådan egenskap dagligen utnyttjas eller ock äro av den speciella art, att deras ämne icke lämpligen bör bliva representerat inom ett allmännare förvaltningsbibliotek.

Med anledning av förslaget hava yttranden inforrats från samtliga de ämbetsmyndigheter, som därav skulle beröras, varjämte utlåtande

inhämtats från riksbibliotekarien. Av de inkomna yttrandena framgår, att såväl riksbibliotekarien som det övervägande flertalet myndigheter principiellt anslutit sig till förslaget.

Såsom i statsrådsprotokollet erinras, blev de sakkunnigas ifrågasvarande förslag lagt till grund för framställning i ämnet till 1915 års riksdag. Riksdagen fann också förslaget förtjänt av synnerligt beaktande, men ansåg, huvudsakligen med hänsyn till sammanhanget mellan lokalfrågan för biblioteket och vissa föreslagna ändringsarbeten inom riksdagshuset, vilkas genomförande skulle draga en avsevärd engångskostnad, och då svårighet mötte att hinna erhålla erforderlig utredning rörande lokalfrågan, sig böra tills vidare uppskjuta ärendets avgörande.

Även det nu framlagda förslaget sammanhänger i allt väsentligt med de sakkunnigas förslag, och utskottet finner i likhet med departementschefen, att den i ärendet förebragta utredningen ådagalagt vikten och önskvärldheten av ett bättre tillvaratagande och anordnande av den genom statsmyndigheter, kommittéer eller annorledes för statsändamål förvärvade litteraturen. Enligt utskottets mening torde detta ock lämpligast kunna ske genom att med iakttagande av nödiga begränsningar till ett centralt förvaltningsbibliotek sammanföra de olika boksamlingar, som för närvarande äro spridda hos olika verk och myndigheter. Detta bibliotek skulle alltså sedermera i största möjliga utsträckning tillgodose förvaltningens behov i allmänhet såväl med avseende å anskaffning av nödig litteratur som ock ordnande och tillhandahållande av bokförråden.

Av kostnadsskäl läser man uppenbarligen icke böra ifrågasätta uppriktandet av ett nytt bibliotek för ändamålet, och torde därför det åsyftade målet bäst vinnas genom den här föreslagna utvidgningen av riksdagsbiblioteket. Utskottet har alltså funnit sig böra i allt väsentligt tillstyrka den kungl. propositionen.

En nödvändig förutsättning för förslagets genomförande är emellertid, såsom också departementschefen framhåller, att erforderliga lokaler för bibliotekets utvidgning kunna beredas inom riksdagshuset. Utredningen i ärendet synes ock giva vid handen, att en sådan utvidgning kan ske på grundvalen av redan nu föreliggande rumsförhållanden i huvudsaklig överensstämmelse med det senare av de i statsrådsprotokollet omnämnda båda alternativen. I detta sammanhang må erinras, hurusom biblioteket för beredande av lokal åt ett tillfälligt utskott, varom framställning gjorts till riksdagen, måste tills vidare avstå en del av sitt nuvarande bokmagasin, men i ersättning härför skulle erhålla magasinstrymmena under andra kammarens plenisal. För expedition, läsesalar

och arbetsrum för det blivande centralbiblioteket synas de nuvarande lokalerna vara tillfyllest, med iakttagande dock av vissa mindre förändringar. Skulle framdeles ytterligare och större förändringar visa sig nödvändiga, lärer frågan härom, såsom departementschefen erinrar, bäst kunna upptagas och behandlas i sammanhang med andra inom riksdagshuset förekommande på dagordningen stående byggnadsfrågor.

Vidkommande det framlagda *stadgeförslaget*, som innefattar bestämmelser rörande bibliotekets styrelse, organisation, tjänstemännens åligganden m. m., har utskottet i allt väsentligt funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag. I § 4 har den jämkning föreslagits, att de två styrelseledamöter, vilka skola utses av riksdagen, ansetts böra väljas för en tid av fyra år eller samma tidrymd, som numera fastställts att gälla i fråga om val till riksdagens andra kammare. Då emellertid det första styrelsevalet icke bör omfatta längre tid än innevarande tre-årsperiod och intill dess efter utgången av densamma nytt val av styrelse äger rum, har utskottet föreslagit en övergångsbestämmelse härom.

I avseende å denna paragraf föreslås vidare i ovanberörda motion sådan ändring, att i styrelsen skulle kunna inväljas även andra än medlemmar av riksdagen. Enligt utskottets mening måste det emellertid ur flera synpunkter anses lämpligt, att, såsom förslaget innehåller, riksdagens båda kamrar alltjämt äro representerade i styrelsen; och har utskottet därför icke kunnat biträda motionärens förslag i denna del.

Motionären har vidare gjort vissa erinringar mot innehållet i §§ 2, 7 och 13 av stadgeförslaget.

I avseende å § 2 förmenar motionären, att med den nu föreslagna lydelsen biblioteket icke skulle bliva tillgängligt för alla utom de i paragrafen omnämnda och hemställes om ett förtydligande, som fastställde enskilda forskares rätt till begagnande av biblioteket även genom boklån under iakttagande av företrädesrätt för riksdagen och övriga i paragrafen nämnda.

Med den lydelse paragrafen i förslaget erhållit eller att biblioteket är *avsett* för riksdagen och dess delegationer etc. synes det icke utgöra något hinder för enskilda forskare att få tillträde till detsamma, och det har för övrigt vid denna frågas tidigare behandling framhållits, hurusom det icke torde vara någon betaget att på de tider, då biblioteket vore öppet, begagna sig av detsamma. Under sådana förhållanden lärer något förtydligande enligt motionärens förslag icke vara erforderligt.

Utskottet har icke heller kunnat tillstyrka motionärens framställning om ändring av § 7 i förslaget, då utskottet i likhet med de sak-

kunniga finner det böra överlätas åt styrelsen att avgöra och avväga vad som kan vara erforderligt och lämpligt i avseende å de litteraturgrenar, vilka böra vara företrädde inom bokförrådet; och torde det få anses vara tillfyllest, att, såsom i förslaget skett, med upptagande av nuvarande allmänna bestämmelser de stora riktlinjerna angivas för biblioteket i dess nya form.

Vad slutligen angår motionärens förslag om utsträckande av tiden för bibliotekets öppethållande till kl. 9 f. m., har utskottet icke funnit några skäl vara anförda, som böra föranleda ändring i de sakkunnigas förslag.

Beträffande härefter den för biblioteket föreslagna *staten* med tillhörande villkor och bestämmelser har utskottet funnit skäl till följande erinringar. För andre bibliotekarie är föreslaget rättighet till semester under en och en halv månad. Deena semesterförmån har emellertid syns utskottet böra begränsas till en månad eller samma tid, som i allmänhet är föreskriven för första gradens tjänstemän. Ifrågavarande ändring har införts i punkt 11 av omförmälda villkor och bestämmelser ävensom i § 22 av stadgeförslaget.

I fråga om befattningshavares rätt att för åtnjutande av avlöningsförhöjning genom ålderstillägg få tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring inom riksdagens bibliotek framhåller departementschefen, att beträffande riksdagsbibliotekarien det icke syntes vara påkallat att, då hans löneförmåner förbättrades, låta honom omedelbart tillträda det i *staten* upptagna ålderstillägget. Han syntes därför, därest han befordrades till riksdagsbibliotekarie, böra tillträda begynnelselönen.

Vad därefter angår den nu för helt år anställda amanuensen, vilken skulle komma i åtnjutande av en begynnelselön till samma belopp som hans nuvarande löneförmåner, torde det få anses vara skäligt, i betraktande av hans fleråriga tidigare tjänstgöring, att han, därest han utnämnes till andre bibliotekarie i riksdagsbiblioteket, omedelbart vid den nya *statens* trädande i kraft tillträder första avlöningsförhöjningen.

Vidkommande de å den nya *staten* uppförda vaktmästarbefattningarna må erinras, att den nuvarande vaktmästaren J. Fransson från och med den 1 mars innevarande år uppbär första ålderstillägget å lönen och således åtnjuter avlöningsförmåner å tillhoppa 1,600 kronor samt att, därest han skulle antagas till förste vaktmästare, han enligt den nya *staten* skulle erhålla en avlöning av 1,500 kronor om året och således mindre, än vad han för närvarande uppbär. Det har därför syns lämpligt, att även han i sådant fall omedelbart må tillträda den i *staten* medgivna avlöningsförhöjningen.

Vad beträffar den andra vaktmästarbefattningen, finnes för närvarande sedan den 1 januari 1915 i biblioteket anställd en extra vaktmästare med tjänstgöringsskyldighet och avlöning nära jämförlig med ordinarie vaktmästares. I likhet med vad som bestämdes vid regleringen för departementen förlidet år, synes det vara billigt, att även denne extra vaktmästare, därest han antages till ordinarie vaktmästar-tjänst, får tillgodoräkna sig den tid, han omedelbart före sin ordinarie anställning innehåft stadigvarande sådan såsom extra vaktmästare i biblioteket.

I fråga om de för vaktmästarna föreslagna löneförmånerna må vidare erinras, att förslag om en allmän reglering av vaktmästares löneförmåner nyligen förelagts riksdagen, men att denna fråga ännu icke blivit slutbehandlad. Då den nya staten föreslagits skola träda i kraft den 1 januari 1919, torde emellertid, därest en sådan allmän lönereglering kommer till stånd, det vara tillfyllest, att vid nästkommande års riksdag åtgärder vidtagas i syfte att ifrågavarande avlöningsförmåner bringas till överensstämmelse med motsvarande generella förmåner.

Mot förslaget att den nya staten skall tillämpas, vad angår styrelse och riksdagsbibliotekarie, från och med den 1 september innevarande år samt i övrigt från och med den 1 januari 1919 har utskottet icke haft något att erinra.

Beträffande kostnaderna för beredande av arvoden åt styrelseledamöterna och ökad avlöning åt riksdagsbibliotekarien under tiden 1 september—31 december 1918 föreslår departementschefen, att dessa kostnader bestridas av årets anslag för avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen.

Häremot synes icke heller vara något att invända.

I förslaget till riksstat för år 1919 upptagas under rubriken XII riksdags- och revisionskostnader m. m. följande anslag:

1. Riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus, <i>förslagsanslag</i>	kronor 2,273,000
2. Avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	» 220,000
3. Kostnader för riksdagens bibliotek, <i>reservationsanslag</i>	» 7,000
4. Kontorsexpenser, inlösningsprovisioner och andra omkostnader för statsskulden, <i>förslagsanslag</i>	» 90,000
5. Avlöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i>	» 40,000
6. Avlöningar, resekostnader och expenser för militieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i>	» 48,000

Summa kronor 2,678,000.

Samtliga kostnader för biblioteket bestridas för närvarande ur anslaget till riksdags- och revisionskostnader, så att avlöningar, arvoden och vikariatsersättningar utgå ur det under punkt 2 uppförda anslaget samt expenser ur det under punkt 1 upptagna anslaget. Anslaget under punkt 3 är avsett för komplettering och utvidgning av biblioteket.

Departementschefen har nu föreslagit, att samtliga de utgiftsposter, som komma att upptagas å bibliotekets stat, sammanföras under en gemensam anslagstitel XII: 3, benämnd »kostnader för riksdagsbiblioteket» varvid anslagsbeloppen under titlarna XII: 1 och 2 borde minskas med belopp, motsvarande vad nu från dessa titlar utginge till avlöningar och expenser m. m. vid biblioteket.

Vad först beträffar avlöningarna, har kostnaden för dessa, som under år 1917 uppgått till omkring 16,000 kronor, av departementschefen beräknats till 21,300 kronor. Anslaget under titeln XII: 2 skulle sålunda minskas med 16,000 kronor till 204,000 kronor.

Expenserna hava under år 1917 uppgått till 2,500 kronor, med vilket belopp alltså anslaget under titeln XII: 1 bör minskas. Arvoden åt extra biträden och vikariatsersättningar samt expenser hava av departementschefen beräknats till 5,200 kronor.

Slutligen har beträffande anslaget till inköp och bindning av böcker, som i förslaget till riksstat för år 1919 är upptaget med 7,000 kronor, av sakkunniga en höjning till 10,000 kronor ansetts behöflig. Med hänsyn till nu rådande bok- och bindningskostnader har departementschefen funnit anslaget böra höjas till 12,000 kronor.

Kostnaderna för biblioteket hava alltså av departementschefen beräknats på följande sätt:

a) avlöningar och arvoden till styrelse och ordinarie befattningshavare	kronor 21,300
b) arvoden åt extra biträden, vikariatsersättningar och expenser, <i>förslagsanslag</i>	» 5,200
c) kostnader för riksdagsbibliotekets komplettering och utvidgning, <i>reservationsanslag</i>	kronor 12,000
	<u>Summa kronor 38,500.</u>

Därvid skulle, såsom av ovanstående framgår, anslaget under titeln XII: 1 minskas med	kronor 2,500
och under titeln XII: 2 minskas med	» 16,000
	<u>Summa kronor 18,500.</u>

Om härtill lägges det belopp, som i förslaget till riksstat för år 1919 är upptaget för kostnader för biblioteket 7,000 kronor, utgörande alltså tillsammans 25,500 kronor, blir den totala kostnadsökningen 13,000 kronor.

Anslagen under »riksdags- och revisionskostnader m. m.» skulle alltså bliva följande:

1. Riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus, <i>förslagsanslag</i>	kronor 2,270,500	
2. Avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	» 204,000	
3. Kostnader för riksdagens bibliotek:		
a) Avlöningar och arvoden till styrelsen och ordinarie befattningshavare	kronor 21,300	
b) Arvoden åt extra biträden, vikariatsersättningar och expenser, <i>förslagsanslag</i>	» 5,200	
c) Kostnader för riksdagsbibliotekets komplettering och utvidgning, <i>reservationsanslag</i>	» 12,000	» 38,500
4. Kontorsexpenser, inlösningsprovisioner och andra omkostnader för statsskulden, <i>förslagsanslag</i>	» 90,000	
5. Avlöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i>	» 40,000	
6. Avlöningar, resekostnader och expenser för militieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i>	» 48,000	
		Summa kronor 2,691,000.

I sammanhang med fastställandet av den nya lönestaten torde, i likhet med vad som vanligen plägar ske, böra förklaras, att förutvarande innehavare av ordinarie befattning vid riksdagsbiblioteket skola inom en månad efter det den nya staten trätt i kraft anmäla, huruvida de vilja tillträda densamma och underkasta sig därvid fogade villkor och bestämmelser.

Vad beträffar boksamlingarnas flyttning och ordnande m. m., därest den nya organisationen av biblioteket kommer till stånd, lär detta, enligt vad från riksdagens bibliotekarie inhämtats, komma att draga en kostnad av omkring 1,000 kronor och torde fullmäktige i riksgäldskontoret böra bemyndigas att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader m. m. tillhandahålla vederbörande härför erforderliga medel.

Vidkommande kostnaderna för de av förslaget påkallade byggnadsarbetena inom riksdagshuset torde dessa böra bestridas av enahanda anslag, och uppdrag lämnas åt fullmäktige att låta utföra samma arbeten.

I händelse av bifall till förslaget erfordras slutligen vissa ändringar i riksgäldskontorets reglemente, och kommer utskottet att framdeles härom avgiva utlåtande.

Utskottet, som för övrigt icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts proposition, hemställer, att riksdagen må

A) med avslag å motionen II:412 godkänna härvid fogade förslag till stadgar för riksdagsbiblioteket;

B) godkänna härvid fogade förslag till ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen;

C) godkänna härvid fogade förslag till ändrad lydelse av §§ 1 och 4 i instruktionen för riksdagens bankoutskott;

D) godkänna följande förslag till stat för riksdagsbiblioteket:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	
3 ledamöter i styrelsen, arvoden å 500	—	—	—	1,500	—
1 riksdagsbibliotekarie	5,000	2,500	600	8,100	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 andre bibliotekarie	2,200	1,500	300	4,000	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor,
1 d:o	2,200	1,500	300	4,000	{ efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
Föreståndaren för expeditionen, arvode	—	—	—	1,000	—
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
Till arvoden åt extra biträden, vikariatsersättning och expenser (förslagsanslag)	—	—	—	5,200	—
Till kostnader för riksdagsbibliotekets komplettering och utvidgning (reservationsanslag)	—	—	—	12,000	—
Summa kronor	—	—	—	38,500	—

Anm. Därest förste vaktmästaren eller vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

E) beträffande åtnjutande av de i staten för riksdagsbiblioteket upptagna avlöningsförmånerna ävensom angående de i samma stat upptagna tjänst innehavares pensionering godkänna och föreskriva följande förslag till villkor och bestämmelser:

1) Innehavare av ordinarie befattning vid riksdagsbiblioteket skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av biblioteket eller eljest i allmänhet kan varda stadgad.

2) Med ordinarie befattning i riksdagsbiblioteket må icke förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat.

3) Med ordinarie befattning i riksdagsbiblioteket må ej heller förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstbefattning av vad slag som helst, så framt ej styrelsen på därom gjord framställning, och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i riksdagsbiblioteket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas.

4) Tjänstgöringspenningar få uppbäras eudast för den tid, befattnings innehavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som uppehållit befattningen.

5) Den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten, utöver tjänstgöringspenningarna, avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt.

6) Avlöning må ej utgå till tjänst innehavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall.

7) Därest tjänst innehavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, skall den del av hans avlöning, som icke av styrelsen prövas böra användas till befattningens uppehållande, under tiden innehållas, såvida ej styrelsen finner skäligt låta honom uppbära något därav.

8) Vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande av semester åt tjänsteman och förste vaktmästare, skall tjänst innehavare av lägre grad vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i riksdagsbiblioteket, densamma bestrida, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår, mot åtnjutande därvid av, i stället för egna tjänstgöringspenningar, vid sjukdomsförfall de för befattningen auslagna tjänstgöringspenningar, men eljest, däremot svarande belopp.

9) Därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, bestämmes tidpunkten

för första förhöjningen att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens eller riksdagens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omnämnda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förrän vid början av kalenderåret näst

efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

börande i avseende å tjänst innehavares rätt att i och för åtnjutande av avlöningsförhöjning genom ålders-tillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring inom riksdagsbiblioteket gälla vad riksdagen därom särskilt må hava vid den nya statens fastställande beslutat.

10) Löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt härnedan under punkt 14 intagna bestämmelser är skyldig att från tjänsten avgå, må icke samma förhöjning tillträda.

11) Tjänst innehavare äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, riksdagsbibliotekarien under en och en halv månad, annan tjänsteman under en månad och vaktmästare under femton dagar.

12) Vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall utgår själva lönen ävensom ortstillägget till månadens slut.

13) Tjänst innehavare skall såsom bidrag till kostnaden för beredande av pension erlägga pensionsavgift till årligt belopp av nedan angivna procent å den lön, han äger uppbära. Avgiftsprocenten utgör en tiondels procent för varje helt hundratal kronor av högsta lönen för den tjänst han innehar, dock icke i något fall mindre än tre procent. Avgiften erlägges för varje månad, för vilken lön åtnjutes, ävensom för månad, under vilken, på grund av tjänstledighet eller i följd av ådömd mistning av tjänsten för viss tid, lönen i dess helhet eller delvis ej uppbäres.

Rätt att återbekomma erlagda pensionsavgifter medgives allenast vid övergång till annan statstjänst, därest med inträdet i denna tjänst är förenad skyldighet att för beredande av pension erlägga retroaktiv avgift, dock ej till högre belopp än det, vartill retroaktivavgiften uppgår.

14) Tjänst innehavare skall, då han uppnått sextiosju levnadsår och tillbragt trettiofem år i allmän tjänst vara förpliktad att med oavkortad lön såsom

pension från tjänsten avgå, styrelsen likväl obetaget att låta med avskedet anstå, därest och så länge den pensionsberättigade prövas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina åligganden och kan finnas villig att i tjänsten kvarstå.

15) Tjänstinnehavare, som efter ådagalagt välförhållande anhåller om avsked, är, såvida han fyllt sextio år och varit i allmän tjänst trettiofem år, berättigad att såsom pension för livstiden åtnjuta tre fjärdedelar av innehavande lön. Före uppnådda sextio levnadsår och trettiofem tjänstår kan avskedssökande endast i händelse av bevislig oförmögenhet till vidare tjänstgöring erhålla pension. Pensionsbeloppet bestäms då efter tjänståren allenast medelst avdrag å tre fjärdedelars lön av en trettiofemtedel för varje bristande tjänstår.

Överstiga däremot tjänståren trettiofem och åldersåren sextio, ökas det ovan bestämda pensionsbeloppet med en trettiofemtedel för varje överskjutande tjänstår eller ock med en sextiondel för varje överstigande åldersår, därest detta sistnämnda beräkningssätt skulle för avskedssökanden utfalla förmånligare.

16) Då sådant för göromålens säkra och skyndsamma gång finnes erforderligt, kan styrelsen på pensionsstat förflytta tjänstinnehavare, som av sjukdom eller minskad arbetsförmåga är förhindrad att vidare på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina åligganden, oaktat denne sig ej om avsked anmält. I sådant fall äger styrelsen att efter omständigheterna tillägga tjänstinnehavaren såsom pension antingen hela lönen, evad de föreskrivna levnads- och tjänståren äro uppnådda eller icke, eller ock en del av lönen, dock ej mindre än vad med tillämpning av bestämmelserna i nästföregående punkt belöper.

F) besluta, att den nya staten för biblioteket skall träda i kraft, vad angår styrelse och riksdagsbibliotekarie, den 1 september 1918 och i övrigt den 1 januari 1919;

G) förklara,

att den, som från och med eller efter den tid, då den nya staten träder i kraft, tillträder ordinarie befattning vid riksdagsbiblioteket, skall vara pliktig att underkasta sig de för åtnjutande av avlöningsförmånerna fastställda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid riksdagens bibliotek, vilka icke en månad efter det den nya avlöningsstaten trätt i kraft anmäla, att de vilja övergå till den nya staten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande stat med tillhörande bestämmelser tillkommande avlönings- och pensionsförmåner;

H) medgiva,

att den nu för helt år i riksdagens bibliotek anställda amanuensen filosofie licentiaten R. Höckert må, därest han utnämnes till andre bibliotekarie i riksdagsbiblioteket, äga att tillträda första avlöningsförhöjningen;

att vaktmästaren i riksdagens bibliotek J. Fransson må, därest han antages till förste vaktmästare i riksdagsbiblioteket, äga att tillträda den å staten upptagna avlöningsförhöjning; samt

att extra vaktmästaren i riksdagens bibliotek G. Krause må, därest han antages till ordinarie vaktmästare i riksdagsbiblioteket, för erhållande av löneförhöjning tillgodoräknas den tid han omedelbart före sin ordinarie vaktmästartjänst innehaft stadigvarande anställning såsom extra vaktmästare i biblioteket;

J) uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att föranstalta därom, att åt riksdagsbiblioteket beredes lokal i huvudsaklig överensstämmelse med det senare av de i statsrådsprotokollet för den 5 april 1918 omnämnda två alternativen ävensom bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revi-

sionskostnader samt kostnader för riksdagens hus använda härför erforderliga belopp;

K) besluta att under anslaget till riksdags- och revisionskostnader m. m. med titel »kostnader för riksdagsbiblioteket» uppföra de i förslaget till stat för riksdagsbiblioteket upptagna anslag samt höja förenämnda anslag till riksdags- och revisionskostnader m. m., nu utgående med 1,743,000 kronor och i årets statsverksproposition föreslaget till 2,678,000 kronor, med ytterligare 13,000 kronor till 2,691,000 kronor, med godkännande av här ovan intagna förändrade uppställning av riksstatens tolfte huvudtitel; samt

L) medgiva, att kostnaderna för beredande av arvoden till styrelseledamöterna och ökad avlöning åt riksdagsbibliotekarien under tiden 1 september—31 december 1918 må utgå av förslagsanslaget till »avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen.»

Stockholm den 24 maj 1918.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Hallin, Ekman, Wickman, Schyller, Hedenström* och *Stenberg* samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Berg* i Munkfors, *Borg, Sommelius, Bogren, Törnkvist, Henrikson* och *Andersson* i Milsmaden.

Förslag

till

Stadgar för riksdagsbiblioteket.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Riksdagsbiblioteket omfattar de samlingar av böcker, kartor och arkivalier m. m., som äro förvarade dels i bibliotekets lokaler, dels ock i riksdagens och kamrarnas kanslilokaler och klubbrum samt i de för utskotten avsedda lägenheter.

§ 2.

Riksdagsbiblioteket är avsett för riksdagen och dess delegationer, kyrkomötet, Kungl. Maj:ts kansli och de centrala ämbetsverken samt de av Kungl. Maj:t eller enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatta kommittéer och sakkunniga.

§ 3.

Högsta ledningen av riksdagsbiblioteket utövas av dess styrelse. Närmaste ledningen av bibliotekets angelägenheter och arbetet vid detsamma tillkommer riksdagsbibliotekarien.

§ 4.

Styrelsen består av tre ledamöter, nämligen:
en ordförande, förordnad av Kungl. Maj:t för den tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes, samt
två ledamöter, utsedda av riksdagen.

De senare väljas, en bland första kammarens och en bland andra kammarens ledamöter, för en tid av fyra år genom de riksdagens valmän,

vilka hava att verkställa val av fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret. Avgår sådan ledamot, innan tiden för hans uppdrag är ute, väljes ny ledamot för den tid, som för den avgångne återstår.

För var och en av styrelsens tre ledamöter utses på samma sätt en suppleant.

§ 5.

Styrelsen sammanträder så ofta ärendena det fordra.

Vid styrelsens sammanträden föres av riksdagsbibliotekarien protokoll, vars riktighet granskas och bestyrkes på sätt som styrelsen finner lämpligt.

I bibliotekets ärenden är riksdagsbibliotekarien föredragande inför styrelsen, och äger han att deltaga i dess överläggningar men ej i dess beslut. Är han från beslutet skiljaktig, åligger honom att till protokollet anteckna sin avvikande mening.

Vid riksdags början har styrelsen att till bankoutskottet avlämna till riksdagen ställd berättelse över bibliotekets förvaltning.

§ 6.

Bibliotekets tjänst innehavare äro: riksdagsbibliotekarien, två andre bibliotekarier och två vaktmästare. Därjämte må vid biblioteket i mån av behov anställas extra ordinarie tjänstemän och biträden.

Bibliotekets samlingar; deras förkovran och förtecknande. Bibliotekets öppethållande.

§ 7.

Riksdagsbiblioteket bör företrädesvis omfatta arbeten i rätts- och statsvetenskap, förvaltning, nationalekonomi och samhällsvetenskap. Särskild hänsyn bör tagas därtill, att bibliotekets samlingar av svenska riksdagshandlingar, lagar och författningar samt kommittébetänkanden erhålla största möjliga fullständighet.

§ 8.

Inköp bestämmas av styrelsen efter förslag av riksdagsbibliotekarien. Inköp, som icke tåla uppskov, äger riksdagsbibliotekarien att mellan styrelsens sammanträden företaga, börande sådana inköp, som mellan två sammanträden ej må överstiga en samfäll kostnad av 500 kronor, vid styrelsens nästa sammanträde anmälas.

§ 9.

För samlingarnas förkovran äger styrelsen rätt att besluta om byte av tryck med in- och utländska bibliotek och institutioner.

§ 10.

Styrelsen är berättigad att från biblioteket avsöndra för detsamma obehövlige dupletter ävensom sådan på gåvoväg eller annorledes inkommen litteratur, som icke finnes lämplig att förena med bibliotekets samlingar.

§ 11.

Över bibliotekets samlingar skola föras noggranna och fullständiga kataloger. De äro accessions-, real- och nominalkatalog över de samlingar, som förvaras i bibliotekets lokaler, samt förteckningar i två exemplar över de i riksdagens och kamrarnas kansli lokaler och klubb- rum samt i de för utskotten avsedda lägenheter befintliga samlingar av böcker och arkivalier.

Bibliotekets kataloger böra bearbetas för utgivning av trycket på tid och sätt, som styrelsen prövar lämpligt.

§ 12.

Årligen skall efter av styrelsen fastställd plan någon del av bibliotekets samlingar underkastas revision. Denna bör anordnas så, att den efter viss tids förlopp kan hava omfattat biblioteket i dess helhet.

§ 13.

De av bibliotekets samlingar, som äro inrymda i bibliotekets lokaler, hållas tillgängliga varje söckendag:

a) då riksdag är samlad,
från klockan tio förmiddagen till klockan sju eftermiddagen samt under inträffande aftonplenum;

b) då riksdag ej är samlad,
under tiden juni—augusti från klockan elva förmiddagen till klockan tre eftermiddagen;

under övriga tider av året från klockan tio förmiddagen till klockan fyra eftermiddagen.

På grund av rengöring kan biblioteket för erforderlig tid hållas stängt.

§ 14.

De av bibliotekets samlingar, som äro inrymda i riksdagens och kamrarnas kanslielokaler och klubbtrum samt i de för utskotten avsedda lägenheter, äro tillgängliga för ledamöter av riksdag eller kyrkomöte samt statsrevisorer ävensom för de hos riksdag, kyrkomöte eller statsrevision anställda tjänstemän, då nämnda lokaler av dem begagnas. Enahanda rättighet må efter därom hos riksdagsbibliotekarien gjord framställning lämnas kommitté, åt vilken lokal i riksdagens hus blivit till begagnande mellan riksdagarna upplåten.

Vederbörande sekreterare eller, där sådan ej finnes, ordförande mottager under sin vård emot kvitto till biblioteket här avsedda böcker och arkivalier enligt den i § 11 omnämnda förteckning och är för desamma ansvarig, intill dess de vid lokalens frånträdande till biblioteket i oförändrat skick återställas. Vid samma tillfälle överlämnas till biblioteket de böcker, skrifter och handlingar, som riksdag, kyrkomöte eller deras delegationer anskaffat.

§ 15.

På tid, då biblioteket är öppet, erhålles boklån mot låneförbindelse av därtill enligt § 2 berättigade, dock med företrädesrätt för riksdagens ledamöter och tjänstemän.

§ 16.

Reglemente för bibliotekets begagnande enligt här fastställda grunder utfärdas av styrelsen.

Tjänståligganden.

§ 17.

Riksdagsbibliotekarien är ansvarig för bibliotekets noggranna vård och göromålets behöriga utförande. Honom åligger:

a) att hava tillsyn över bibliotekets tjänstemän, biträden och vaktmästare, att leda och mellan tjänstemännen fördela bibliotekets arbeten samt att vaka över dessas behöriga verkställande;

b) att noggrant följa utkommande litteratur för samlingarnas utvidgande och förkovrande samt tillse, att nyförvärvade arbeten så fort ske kan göras för begagnande tillgängliga;

- c) att tillse, att samlingarna väl vårdas och förtecknas i vederbörande kataloger;
- d) att handlägga och inför styrelsen föredraga bibliotekets ärenden, att föra styrelsens protokoll och verkställa dess beslut; samt
- e) att redovisa för bibliotekets anslag och övriga medel.

§ 18.

Andre bibliotekarierna skola, under riksdagsbibliotekariens inseende, hava närmaste tillsyn och vård, den ene över expeditionen med därtill hörande åligganden, den andre över katalogiseringsarbetet, varjämte båda i mån av tid deltaga i övriga inom biblioteket förekommande göromål.

§ 19.

Extra ordinarie tjänstemän skola tjänstgöra inom de bibliotekets verksamhetsområden, där sådant är av behovet påkallat.

§ 20.

För ordinarie tjänstinnehavare skall, i den mån ej nedan annorlunda stadgas, den dagliga arbetstiden i biblioteket varje söckendag utgöra sex timmar, förlagda till tider, som av styrelsen närmare bestämmas.

I den bestämda arbetstiden äger riksdagsbibliotekarien att vid de tillfällen, då göromålens gång det kräver, påfordra nödig utsträckning. Å andra sidan må, efter styrelsens prövning, om och i den mån omständigheterna det medgiva, den dagliga arbetstiden å tjänsterummet kunna för högst tre månader under tiden juni—september inskränkas till minst fyra timmar.

För fullgörande av något utav Kungl. Maj:t eller på grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande eller av riksdagen meddelat allmänt uppdrag må styrelsen medgiva erforderlig inskränkning i den föreskrivna dagliga arbetstiden å tjänsterummet.

Därest i särskilda fall arbete i tjänsten kan med större fördel utföras utom tjänsterummet, må medgivande till inskränkning i arbetstiden å tjänsterummet lämnas av riksdagsbibliotekarien eller, vad honom angår, av styrelsen. Fråga om inskränkning för särskilda fall i övrigt av den i allmänhet fastställda arbetstiden å tjänsterummet prövas i enahanda ordning.

Tjänstetillsättning. Tjänstledighet. Avsked.

§ 21.

Tjänst innehavare vid riksdagsbiblioteket utnämns eller antagas av styrelsen.

Skall ledig tjänstebefattning tillsättas, utfärdar styrelsen därom tillkännagivande i allmänna tidningarna och medelst anslag inom verket med föreläggande av trettio dagars ansökningstid, räknad från den dag, kungörandet i allmänna tidningarna sker; dock beror av styrelsen att utsätta ny ansökningstid, därest inom den först bestämda tiden någon till tjänstens erhållande fullt skicklig och lämplig sökande sig icke anmält.

§ 22.

Riksdagsbibliotekets ordinarie tjänst innehavare äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, riksdagsbibliotekarien under en och en halv månad, annan tjänsteman under en månad samt vaktmästare under femton dagar.

§ 23.

Tjänstledighet beviljas utom i nedannämnda fall av styrelsen.

För sjukdoms- eller annat laga förfall eller för enskilda angelägenheters besörjande må riksdagsbibliotekarien kunna bevilja ordinarie tjänst innehavare tjänstledighet under högst 15 dagar samt därvid bestämma om tjänstens uppehållande.

Extra ordinarie tjänsteman, som ej är förordnad att bestrida ordinarie tjänst, samt andra biträden äger riksdagsbibliotekarien bevilja frihet från tjänstgöring för så lång tid som finnes lämpligt.

§ 24.

Ansökan om avsked från befattning vid riksdagsbiblioteket prövas och avgöres av styrelsen.

Åtal och ansvar för tjänstefel. Besvär.

§ 25.

Begår riksdagsbibliotekarien fel eller försummelse i tjänsten, varde därför tilltalad inför Svea hovrätt.

Beträdes annan ordinarie tjänsteman med fel eller försummelse i sin befattning, eller visar han vanvördnad mot förman, eller brister han i lydnad, äger styrelsen att med avseende å förekommande omständigheter meddela honom varning eller suspendera honom på högst tre månader från tjänst och lön. Har den felande ej låtit sig därav rätta, eller befinnes felet vara av svårare art, förordne styrelsen om åtals anställande mot honom vid domstol.

Extra ordinarie tjänsteman, som förhåller sig felaktigt i tjänstutövning och ej låter sig av varning rätta, må av styrelsen från verket skiljas. Han anses hava själv uteslutit sig därifrån, då han över tre månaders tid utan behörigt tillstånd avhållit sig från tjänstgöring.

Vaktmästare eller biträde, som beträdes med opålitlighet, försummelse, olydnad eller annan förseelse i tjänsten, må av styrelsen varnas eller på högst tre månader suspenderas från tjänst och lön. Låter den felande sig därav ej rätta, eller begår han fel av svårare beskaffenhet, varde han av styrelsen skild från tjänsten.

§ 26.

Har tjänstinnehavare blivit under åtal ställd, äger styrelsen honom från tjänstgöring avstänga intill dess över honom blivit slutligen dömt.

§ 27.

Över styrelsens beslut i mål, som röra bibliotekets tjänstinnehavare, äger den, på vars rätt beslutet kan inverka, att hos bankoutskottet anföra besvär, därvid klaganden dock, såvida besvären skola till prövning upptagas, bör inom trettio dagar efter bevisligen erhållen del av det meddelade beslutet sitt missnöje däremot hos styrelsen skriftligen anmäla; varjämte det, vid enahanda äventyr, åligger honom att senast en månad före riksdagens början sina besvär ingiva till styrelsen, av vilken desamma, jämte utlåtande däröver, till bankoutskottet överlämnas.

Besvär över styrelsens nyss före eller under riksdagens sammanvaro i dylika mål meddelade beslut böra inom fjorton dagar efter delgåendet, den dagen likväl oräknad, omedelbarligen av vederbörande till bankoutskottet inlämnas.

§ 28.

Innan tjänst innehavare varder suspenderad eller skild från tjänsten, bör hans skriftliga förklaring över vad emot honom förekommit infordras. Styrelsens beslut, varigenom tjänst innehavare suspenderas eller för alltid skiljes från tjänsten, bör jämte hänvisning för besvär anförande honom skriftligen meddelas. Tjänst, som till följd av sådant beslut blir ledig, får, därest den avsatte tjänst innehavaren inom föreskriven tid anmält sig ämna samma beslut överklaga, icke återbesättas förr, än besvären blivit av bankoutskottet avgjorda, eller den bestämda tiden för besvärens fullföljande försuttits; kommande dock den, som emellertid förordnas till tjänstens bestridande, att åtnjuta de med densamma förenade löneförmåner.

Övergångsbestämmelse.

Val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för riksdagsbiblioteket, som jämlikt § 4 första gången verkställs av riksdagen, avser tiden intill det styrelseval, som äger rum närmast efter utgången av innevarande period för val till andra kammaren.

Förslag

till

ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen.

§ 3.

- 1:o. Talmännen och vice talmännen — — — tillstådeskomma.
- 2:o. Vid talmanssammanträde skall — — utlåtande till kamrarna.
- 3:o. De av riksdagen utsedda valmän, vilka hava att verkställa val av fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, skola tillika utse två ledamöter i styrelsen över riksdagsbiblioteket.

Förslag

till

ändrad lydelse av §§ 1 och 4 i instruktionen för riksdagens bankoutskott.

§ 1.

Utskottet äger att vid sitt första sammanträde emottaga följande berättelser, nämligen:

- 1:o) av bankofullmäktige — — — helhet;
 - 2:o) av styrelserna — — — förvaltning;
 - 3:o) av riksgäldsfullmäktige — — — förvaltning; samt
 - 4:o) av styrelsen över riksdagsbiblioteket, om bibliotekets tillstånd och förvaltning;
- åliggande utskottet — — — bankovinsten.

§ 4.

Vid — — — bestånd.

Efter — — — anställas.

Sedan utskottet granskat riksdagsbibliotekets tillstånd och förvaltning, skall utskottet till riksdagen överlämna den från bibliotekets styrelse mottagna berättelse samt därvid avgiva det yttrande, vartill den verkställda granskningen kan finnas föranleda.